

Taalbeleid op school. Een aandachtspunt bij de schooldoorlichtingen.

1 september 2001

Auteur: [Ellen Van Ceulen](#)

Volume: [31](#)

Nummer: [1](#)

Pagina's: 17-26

Documenten

- [vonk_jrg31_006.pdf](#)

taalbeleid op school een aandachtspunt bij de schooldoorlichtingen ellen van ceulen aanleiding tot dit themanummer is het proefproject dat de inspectie nederlands en moderne vreemde talen in het schooljaar 1999 2000 opgezet heeft met betrekking tot taalbeleid in het secundair onderwijs dat heeft nogal wat kwaad bloed gezet omdat de meerderheid van de scholen niet wisten wat er precies mee bedoeld werd om die onduidelijkheid uit de weg te ruimen geven we de inspectie het eerste woord 1 deze bijdrage dateert al van vorig schooljaar en werpt nog geen licht op haar eventuele toekomstplannen uit een persoonlijke mededeling van ellen van ceulen in mei jongstleden hebben we onthouden dat er nog geen duidelijke afspraken zijn over wat de inspectie dit schooljaar zal controleren het is de bedoeling om op termijn te komen tot een beperkte lijst van minimumvoorwaarden voor taalbeleid die door de inspectie en de begeleiding gehanteerd wordt op die manier zou taalbeleid een vast item worden waarover in alle doorlichtingsverslagen beperkt gerapporteerd wordt maar daartoe is nog heel wat overleg nodig tussen de inspectie en de begeleiding van de verschillende koepels we houden de vinger aan de pols de redactie n de loop van het schooltijen gemeen hebben op het vlak van taal jaar 1998 1999 nam de beleid in scholen en hoe deze doelstellingen inspectie nederlands het initia op de meest doeltreffende wijze kunnen tref om gericht te werken rond worden verwezenlijkt het thema taalbeleid met de bedoeling bij scholen een bewust dit overleg leidde ertoe dat de inspectie wordingsproces op gang te brengen en nederlands en moderne vreemde talen tij scholen ertoe aan te zetten een taalbeleid te dens het schooljaar 1999 2000 ter gelegen initiëren vanuit de overtuiging dat inspectie heid van de schooldoorlichtingen met en begeleidingsdiensten best complemen behulp van een specifiek daartoe ontwor tair werken werd in samenspraak met de pen instrument een beperkt onderzoek uit begeleiding van argo ovsg vsko en voerde naar taalbeleid op school werkwijze vorig schooljaar ook cvpo voortaan en resultaten van dit onderzoek werden bij

provinciaal onderwijs vlaanderen nvdr het begin van vorig schooljaar geevalueerd onderzocht welke doelstellingen beide par door inspectie en begeleiding een verslag sept okt 2001 nummer 1 31 jaargang nrgi van het onderzoek is gepubliceerd in het leraren mvt tussen leraren nederlands jaarverslag 1999 2000 van de inspectie en leraren van zaakvakken technische ministerie van de vlaamse gemeenschap vakken en praktijkvakken doorgaans onderwijsinspectie 2000 de begeleiding zeer beperkt als gevolg van dit alles is van haar kant nam eveneens initiatieven om er weinig inhoudelijke en structurele de implementatie van een taalbeleid te sti afstemming tussen de vermelde vakken muleren het standpunt van de begeleiding het gebrek aan samenhang remt het van het vsko wordt toegelicht door mark rendement van het onderwijs in het van bavel elders in dit nummer nvdr algemeen en van het taalonderwijs in het bijzonder een permanent in scholen met hoge concentraties van aandachtspunt anderstalige leerlingen gebeurt het geregeld dat de eindtermen voor de inspectie besloot om taalbeleid tot nederlands niet bereikt worden door een specifiek en permanent aandachtspunt een meerderheid van de leerlingen te maken nadat zij ten bovendien daalt in deze groepen het gevolge van talrijke niveau van het onderwijs in het alge men onderkent schooldoorlichtingen en meen zo menen althans vele betrok nog onvoldoende schoolbezoeken had ken leraren juist als gevolg van het het verband tussen vastgesteld dat de te onvoldoende taalniveau van de leerlin taalvaardigheid korten in het onderwijs gen enerzijds en talen vaak veroorzaakt schools en of verklaard kunnen men onderkent nog onvoldoende het maatschappelijk worden door het gebrek verband tussen taalvaardigheid ener succes zelfred aan een beleid met be zijds en schools en maatschappelijk zaamheid emanci trekking tot taalonder succes zelfredzaamheid emancipatie wijs dit gebrek aan en volwaardige participatie anderzijds patie en volwaar beleid kan zich voor de implicaties van taalachterstand wor dige participatie doen op het niveau van den nog sterk onderschat een gevolg anderzijds de vakgroep en of de daarvan is dat de zorg voor taalzwakke school en op het leerlingen meestal niet als een verant niveau van de overheid woordelijkheid voor de gehele school wordt beschouwd maar wordt toever de vakgroep en of de school trouwd aan een of meer leraren nederlands de andere leraren consta een eerste reeks vaststellingen houdt ver teren tekorten en klagen over onvol band met het gebrek aan beleid op het doende woordenschat bij hun leerlin niveau van de vakgroep de school gen met hun vragen en problemen komen zij bij hun collega s nederlands het taalonderwijs i c het onderwijs zichzelf hebben weinig zicht op de taalont nederlands en het onderwijs moderne wikkeling van hun leerlingen er is geen vreemde talen mvt mist vaak cohe informatie uitwisseling over de evolutie rentie de doelstellingen eisen en ver van de schoolse taalvaardigheid en er wachtingen de aanpak en de evaluatie gebeurt geen transfer van de vaardighe van het onderwijs nederlands en mvt den die tijdens de les nederlands zijn zelfs binnen eenzelfde school vaak geleerd werden naar de andere school zeer uiteenlopend ook is de samen vakken werking tussen leraren nederlands en vij 31ejaargang nummer 1 sept okt 2001 de scholen zelf en de overheid spannen worden en moeten misschien ook niet zich vaak zeer ernstig in om tegemoet te tegengehouden worden komen aan de problemen als gevolg van taalachterstand maar het

rende het taalonderwijs wordt vaak onvoldoende van deze inspanningen ontgoede ondersteund door het doel stelt vaak een eerste belangrijke oorzaak treffend gebruik van moderne hulpmiddelen is het reeds vermelde gebrek aan delen en door een moderne en coördinatie er is onvoldoende afstemming aangepaste infrastructuur dit verzwakt mede in verband met visie doelstellingen de voorbereiding op de verdere gewerkwijzen binnen de school zelf beroeps en studieloopbaan tussen scholen van eenzelfde scholen gemeenschap of netoverschrijdend tussen het is duidelijk dat sommige van de hierboven scholen van eenzelfde regio ook even vermelde vaststellingen gelden voor een deel de initiatieven van de verschillende meerderheid van de gecontroleerde school ondersteuners zijn vaak niet of onvoldoende andere slechts voor scholen met een doende op elkaar en op de eigenheid groot aantal taalzwakke leerlingen en of van de school afgestemd een tweede leerlingen met taalachterstand belangrijke oorzaak ligt in het feit dat de overheidssteuning eindigt waar de overheid het werk van de leraar en van de school begint er is grote nood aan transfer van een tweede reeks vaststellingen die leiden de ondersteuning naar de klaspraktijk tot het initiatief van de inspectie om te werken aan begeleiding op maat van de school rond taalbeleid hebben betrekking op lokale school gebrek aan tijd aan de het niveau van de overheid nodige deskundigheid aan de nodige mankracht en de zware taakbelasting ook op meso en macroniveau is er een van de betrokken leraren brengen school duidelijk gebrek aan coördinatie de vele scholen er nu vaak toe de overheidsinitiatie ondersteunende initiatieven overlappen even of het ontwikkelde materiaal in elkaar vaak of zijn onvoldoende op graal over te nemen zodat het extern elkaar afgestemd aanbod het fundament gaat vormen in het lokale schooltaalbeleid en niet de de ondersteunende interventies worden specifieke eigen noden en de eigen niet of onvoldoende doorgetrokken tot beleidsvisie op het niveau van de klas en van de leraar zodat de school en de individuele in scholen met hoge concentraties van leraar nog onvoldoende begeleid en anderstaligen ervaart men de situatie ondersteund worden om de transfer geregeld als ontmoedigend en uitzicht naar de klas te verwezenlijken de interloos ondanks de vele inspanningen verne deskundigheidsverruiming die uiteinde betert de toestand nauwelijks of men delijk kan leiden tot blijvende verbetering heeft het gevoel dat de verbetering niet blijft daardoor beperkt in verhouding staat tot de enorme inspanningen deze negatieve houding er is weliswaar een brede waaier aan kan in vele gevallen in verband gebracht ondersteunende initiatieven maar die worden met een tekort aan kortetermijn zijn toch nog overwegend gericht op doelstellingen in het handelingsplan en allochtonen met taalachterstand en veel misschien ook met een zeker gebrek minder op autochtone taalzwakke leer aan realiteitszin de maatschappelijke lingen evoluties kunnen niet tegengehouden sept okt 2001 nummer 1 31 jaargang van de bestaande initiatieven en projecten taalbeleid en de ontwikkeling ervan aange werden tot op heden onvoldoende gevat heeft een belangrijke verklaring daar valueerd voor is dat de meeste scholen de behoefte de vormgeving zal de lerarenopleiding zou intensiever kun aan een taalbeleid niet in iedere school nen voorbereiden op de specifieke eisen voelen bovendien ziet verschillend zijn waaraan voldaan moet worden om men het uitbouwen van omdat de situatie doeltreffend te kunnen functioneren

en een taalbeleid nog niet kwalitatief hoogstaand onderwijs te kun als een facet van kwali waarop het nen geven in een meertalige context teitszorg een derde taalbeleid moet reden en misschien is inspelen variee rt de samenwerking tussen het beleid de dat wel de belangrijkste van school tot mensen in het veld de inspectie de is dat het begrip taal school begeleiding de lerarenopleiding en de beleid nog onbekend nascholing is uiterst beperkt soms of alleszins nog zeer onduidelijk is onbestaande een definitie is vaak beperkend en loopt al gauw het gevaar door de snel evoluerende het begrip taalbeleid realiteit ingehaald te worden de volgende omschrijving is zeer aanvaardbaar lijkt mij het onderzoek van de inspectie toonde aan omdat ze verwijst naar alle elementen of ken dat in vele scholen talrijke activiteiten geor merken die onmisbaar zijn bij een taalbeleid ganiseerd worden of taalbeleid is een structurele en systemati het gaat niet om initiatieven genomen sche wijze van reageren op de taalsituatie in incidentele oplos worden die aansluiten de eigen school naar teunissen 1992 singen voor een bij het taalonderwijs in- cidenteel pro het versterken of een de term structureel impliceert dat het niet bleem maar wel bijkomende dimensie gaat om incidentele oplossingen voor een om een blijvende geven deze activiteiten incidenteel probleem maar wel om een blij verandering in het gaan doorgaans ge vende verandering in het onderwijs de ver paard met heel wat andering betreft bovendien het hele onder onderwijs de ver inspanningen hoofd wijs op de school en niet een vak of een andering betreft zakelijk van de leraren leerjaar aan deze verandering werkt de bovendien het hele nederlands en ze school op een systematische wijze dat wil onderwijs op de vor- men onbetwistbaar zeggen volgens een vooraf vastgelegd plan school en niet een een meerwaarde voor het gaat ook om een wijze van reageren op vak of een leer- jaar het taalonderwijs het de taalsituatie deze term is breed hij ver aan deze ve- rande gaat hier echter toch wijst naar het onderwijs in het nederlands ring werkt de meestal nog om occa naar het onderwijs van het vak nederlands school op een sionele initiatieven die naar de taalsituatie van de leerlingen en de systematische niet gekaderd zijn in ouders en naar de houding daartegenover wijze dat wil zeg een beleid van de directie en de leraren verder wordt gesteld dat het van belang is dat het taalbe gen volgens een uit het onderzoek leid aansluit bij de specifieke be- ginsituatie of vooraf vastgelegd bleek zeer duidelijk dat de specifieke bestaande si- tuatie in die ene plan het voorlopig niet school de vormgeving zal dus in iedere re- alistisch is te ver school verschillend zijn omdat de situatie wachten dat een meerderheid van de scho waarop het taalbeleid moet inspelen len zich bewust is van het belang van een varieert van school tot school lin 31 e jaargang nummer 1 sept okt 2001 gaat het om een school met een meerder leerlingen voor alle talen deze resultaten heid van vlaamse leerlingen en is hier de zullen hier zowel goede kennis van de ver invloed van het dialect sterk of gaat het schillende talen als ver- regaande vaardigheid om een school met een meerderheid van in het hanteren er- van betreffen men kan anderstaligen zijn deze anderstaligen ook zich als doel stellen alle leerlingen tot goede allochtonen of gaat het om franstalige beheersing van de standaardtaal en vlot en autochtonen en als het om franstaligen spontaan gebruik ervan te brengen het gaat kan de school rekenen op een onder taalbeleid kan er in deze scholen bovendien steunend thuismilieu hoe staan ouders en sterk

op gericht zijn bij te dragen tot de leerlingen tegenover het leren van algemene culturele en vakoverschrijdende nederlands met andere woorden een vorming van alle leerlingen brusselse school heeft andere noden en heeft daarom een eigen taalbeleid nodig de ervaring leert echter dat scholen met zoals dat ook het geval is voor een een meerderheid van vlaamse leerlingen antwerpse concentratieschool een aso nog maar zelden een school naast een tso bso school een taalbeleid ontwikkelen een taalbeleid in stadsschool naast een plattelandsschool zij voelen de nood aan scholen waarde een specifiek taalbeleid niet omdat de school meerderheid van deze vraag om differentiering heeft onder meer tot gevolg dat men ervaringen projec geen probleemsituaties de leerlingen ten methodes en maatregelen niet zomaar ervaart als gevolg van nederlandstalig is en integraal kan overnemen en toepassen in anderstaligheid en taal kan er sterk op om het even welke context men moet ze achterstand zelfs wan gericht zijn bij aan een zorgvuldig onderzoek onderwer neer in de school een te dragen tot de pen ze kritisch evalueren en de nodige aan aanzienlijk aantal taal algemene passingen doorvoeren vooraleer men ze zwakke leerlingen aan culturele en doeltreffend kan gebruiken in een bepaalde wezig is zal dat zelden vakoverschrijdende context bijvoorbeeld het brussels neder leiden tot een school vorming van alle landstalig onderwijs brede reactie omdat leerlingen men het verband tus sen taalvaardigheid en drie vormen van taalbeleid schools en maatschappelijk succes niet legt en niet stilstaat bij de emanciperende hoewel ik er stellig van overtuigd ben dat waarde van taalbeheersing iedere school haar eigen taalbeleid moet voeren en dat taalbeleid dus kan verschillen deze scholen beweren echter meestal in van school tot school toch meen ik dat hun schoolwerkplan dat zij hun leerlingen men globaal een onderscheid kan maken willen brengen tot culturele participatie en tussen drie vormen van taalbeleid wanneer maatschappelijke emancipatie beheersing men zich baseert op het belangrijkste crite van de nederlandse standaardtaal is een rium namelijk de leerlingengroep middel van uitzonderlijk belang bij het berei ken van deze doelstelling deze doelstelling een taalbeleid voor de kan niet bereikt worden door de vakleraar v laamse school taal alleen inzet van de gehele school is daartoe noodzakelijk een taalbeleid in scholen waar de meerder heid van de leerlingen nederlandstalig is ook in deze scholen is daarom een taal kan zich concentreren op doelstellingen als beleid nodig waarin vastgelegd wordt welke het optimaliseren van de resultaten van alle doelstellingen men met betrekking tot taal sept okt 2001 nummer 1 31 jaargang witt beheersing wil bereiken met de eigen leer leerlingen verschillen in de mate waarin zij lingen welke middelen daartoe ingezet wor het nederlands beheersen maar ook ver den welke organisatorische en structurele schillen in hun ervaring met en kennis van maatregelen daartoe genomen worden de wereld om de problemen met schoolse welke acties ondernomen worden en hoe taalvaardigheid op te lossen zijn zowel aan de leraren taal en de leraren van de zaak passingen nodig in het onderwijs van het vakken technische vakken en praktijkvak nederlands als aanpassingen in het onder ken hun onderwijs op elkaar kunnen wijs in het nederlands afstemmen om de gezamenlijk vastgelegde doelstellingen te bereiken wat en wanneer het onderwijs van het nederlands moet zich er geevalueerd zal worden een voorbeeld in de eerste plaats richten op het bijbren-

gen van een taalbeleidsplan vindt u in de bijdra van taalvaardigheid het begrijpen en pro ge van gerd cornelissen luc vercammen duceren van boodschappen in verschillende in de volgende vonk nvdr contexten in het onderwijs in het neder lands moet veel meer aandacht gaan naar een taalbeleid voor de school met het talige aspect van de instructie de ver vele anderstaligen werking de evaluatie te vaak neemt de leraar van een zaakvak een technisch vak een heel andere vorm van taalbeleid is of een praktijkvak als vanzelfsprekend aan nodig in de scholen met een aanzienlijk dat de leerlingen de vaktaal begrijpen en ze aantal leerlingen die anderstalig zijn en taal correct kunnen hanteren men meent dat achterstand hebben opgelopen het gaat het bij het onderwijs in deze vakken uitslui hier niet om verbetering tend gaat om het bijbrengen van kennis en en uitbreiding van inzicht in het betrokken vak en men ver hoofddoel van het reeds aanwezige ken wacht dat leerlingen begrippen en vaardig taalbeleid moet nis en vaardigheid in heden kunnen hanteren die evenwel nooit hier zijn dat men het nederlands en an expliciet werden aangebracht zie onder de leerlingen in de dere talen maar om meer henderickx 2000 eerste plaats de het bijbrengen van de taalvaardigheid taalvaardigheid die on de wederzijdse afstemming van het vak misbaar is voor het be nederlands op de andere vakken heeft tot bijbrengt die reiken van de eind doel de transfer te verwe noodzakelijk is om termen hoofddoel van zenlijken naar andere in de school en in het taalbeleid moet hier schoolvakken van de om de problemen de buitenschoolse zijn dat men de leerlin kennis en de vaardighe met schoolse context te func gen in de eerste plaats den die tijdens de lessen taalvaardigheid op tioneren de taalvaardigheid bij nederlands worden ont te lossen zijn brengt die noodzakelijk wikkeld in de lessen zowel aanpassin is om in de school en in nederlands leren en ver gen nodig in het de buitenschoolse context te functioneren werven de leerlingen de onderwijs van het zie onder meer de bijdrage van veerle vaardigheden en de nederlands als boyens in de volgende vonk nvdr woordenschat die ze no aanpassingen in dig hebben om de leer het onderwijs in de leerlingen moeten kunnen voldoen aan stof van de verschillende de hoge eisen die gesteld worden aan de vakken te begrijpen te het nederlands schoolse taalvaardigheid en ze moeten dus ieren en te verwerken de vooral een voldoende beheersing van het leraren van de zaakvakken passen de vaar nederlands verwerven de leraren worden digheden en technieken toe en ze doen dat geconfronteerd met grote verschillen bij de zoals de leerlingen dat geleerd hebben in de lit 31e jaargang nummer 1 sept okt 2001 lessen nederlands ze steunen op de bijge lijkheid tot veranderen aanwezig zijn een brachte kennis ze activeren deze kennis en nog grotere mentaliteitswijziging zou echter laten ze toepassen de leerlingen worden nodig zijn mocht men overwegen een soci beoordeeld op de inhoud van hun presta aal taalbeleid te gaan voeren wat op dit ties kennis van inzicht in het vak maar ook ogenblik onderzocht wordt op vraag van de op schriftelijke en mondelinge formulering interparlementaire commissie ipc van de over taalbeleid en de zaakvakken zie de nederlandse taalunie bijdragen van nora bogaert in dit nummer en van maaike hajer e a in het volgende in een sociaal taalbeleid worden de taalge nummer van vonk nvdr bruiker en zijn behoeften centraal gesteld de kernwoorden van dit beleid zijn niet alleen opdat deze afstemming kan gebeuren is het eenheid en uniformiteit maar

evenzeer nodig dat men vooraf onderzoekt welke variatie en verscheiden vaardigheden en welke woordenschat de heid de visie is dat men leerlingen nodig hebben om het verwerven moet zoeken naar een in een sociaal en verwerken van de leerstof geschiedenis balans tussen het belang taalbeleid worden aardrijkskunde te bevorderen in welke van het onderwijs in de de taalgebruiker vakken dit alles wordt aangeleerd en toege nederlands standaard en zijn behoeften past en hoe dat gebeurt deze gegevens lei taal aan leerlingen die centraal gesteld den tot afspraken voor de gehele school wie door hun gebrek aan de houding tegen leert wat aan in welke lessen hoe doet hij beheersing ervan een over variëteiten dat wie past wat toe onherroepelijke achter van het neder in welke lessen wie stand dreigen op te lopen het taalonderwijs evalueert wat en hoe en aan de andere kant het lands en tegenover wordt omgebogen doet hij dat het taal belang van het creëren andere variëteiten tot taalvaardig onderwijs wordt dus van ruimte en waardering dan het neder heidsonderwijs en omgebogen tot taal voor talige en culturele lands is er een van in het onderwijs in vaardigheidsonderwijs verscheidenheid in het tolerantie en aan het algemeen stapt en in het onderwijs in onderwijs de houding vaardiging men resoluut af het algemeen stapt tegenover variëteiten van men resoluut af van het het nederlands en tegen van het docerend docerend onderwijs en over andere variëteiten dan het nederlands onderwijs en kiest kiest men voor een is er een van tolerantie en aanvaarding men voor een krachtige leeromgeving krachtige leerom waarin leerlingen actief de inzet van sociaal taalbeleid is niet die geving waarin leer ieren bronnen raadple variatie door middel van homogeniserend lingen actief leren gen informatie verwer taalonderwijs te vervangen door talige en bronnen raadple ven met anderen over culturele uniformiteit maar het is de bedoe gen informatie leggen aan anderen ling te komen tot acceptatie en waardering verwerven met verslag uitbrengen van heterogeniteit advies van de raad anderen overleg voor de nederlandse taal en letteren gen aan anderen de verregaande af betreffende sociaal taalbeleid 2000 het ver stemming die men van dient sterke aanbeveling om over dit voorne verslag uitbrengen het gehele lerarenteam men van de ipc van de nederlandse verwacht en de om taalunie grondig en breed van gedachten te buiging van zowel het onderwijs nederlands wisselen met participanten uit het brede als van het onderwijs van de andere vakken onderwijsveld de implicaties van een derge zullen maar kunnen plaatsvinden indien er in lijke ingrijpende maatregel voor het onder de school voldoende bereidheid en moge wijs in zijn geheel zijn immers aanzienlijk sept okt 2001 nummer 1 31 jaargang van n 5 ia s 4 y i een taalbeleid voor de de schooltaal want ook tijdens de les brusselse school sen de klaswisseling en de speeltijden spreken deze leerlingen vaak geen het taalbeleid voor brusselse scholen zie ik nederlands de gebruikswaarde van het als een derde vorm van taalbeleid over nederlands is dan ook voor vele leerlin deze unieke brusselse situatie leest u meer gen uiterst gering en dit beïnvloedt hun in de bijdrage van werner schrauwen motivering en dus ook hun prestaties johan van braak in het volgende nummer van vonk nvdr dit taalbeleid is sterk ver er is weinig bruikbaar materiaal voorhan want met het taalbeleid voor scholen met den de materiaalontwikkeling voor hoge concentraties van anderstaligen maar onderwijs aan anderstaligen spitst zich moet zich toch er-

van onderscheiden vooral toe op monolinguale omgevingen wegens de eigenheid van de situatie waarbij het moet aansluiten een taalbeleid voor de brusselse context wordt mee brusselse scholen moet onder meer reke bepaald door de aanwezigheid van een nening houden met volgende feiten zie onder sterke internationale gemeenschap het meer deckers 1999 van de craen standpunt dat de brusselse scholen d hondt 1997 witte mares 1998 best resoluut kiezen voor onderwijs in en van meer talen vindt steun de klassituatie is uiterst heterogeen het gaat immers om leerlingen voor wie het nederlandstalig karakter van de nederlands de moedertaal is leerlingen school kan in het gedrang komen voor wie nederlands de tweede taal is leerlingen voor wie nederlands een vreemde taal is in de betekenis van een voorwaarden voor taal die in de omgeving niet gehoord welslagen wordt die volslagen onbekend is voor betrokkene al deze groepen vragen over de voorwaarden waaraan voldaan om een specifieke taalaanpak moet worden opdat een taalbeleid een kans op slagen zou hebben bestaat reeds veel voor het onderwijs aan de franstalige informatie zie onder meer roorda e a leerlingen worden geen aangepaste 1995 ik wil hier echter toch nog even extra middelen geen extra lestijden en geen aandacht vragen voor die voorwaarden specifieke begeleiding voorzien waarvan uit de praktijk de ervaring tijdens schooldoorlichtingen en het beperkt onder het nederlands is soms voor een meer zoek van de inspectie gebleken is dat ze derheid van de leerlingen uitsluitend de van doorslaggevend belang zijn voor het taal waarin ze les krijgen nog zelfs niet welslagen van een taalbeleid 31 e jaargang nummer 1 sept okt 2001 voorwaarden voor welslagen van een taalbeleid scholen die bereid zijn tot het opzetten van een taalbeleid of daar reeds een eind mee gevorderd zijn zijn doorgaans scholen met een schoolcultuur die sterk op participatie en medeverantwoordelijkheid ge richt is en met een duidelijk en democratisch leiderschap de veranderingscapaciteit van de school is groot het schoolklimaat is open culturele verscheidenheid wordt beschouwd als ver rijkend de directie steunt en stimuleert het opzetten van een taalbeleid werken aan een taalbeleid wordt gezien als de verantwoordelijkheid van het gehele schoolteam in samenwerking met be trokken exte rn en het opzetten van een taalbeleid is een onderdeel van het schoolwerkplan men spreidt de inspanningen over enkele jaren of zoals onlangs een nederlandse collega het formuleerde een olif ant eet je ook in kleine hapjes een zorgvuldige analyse van de taalsituatie op school vormt de fundering voor het taalbeleid de motor voor het opzetten en begeleiden van een taalbeleid is een werkgroep die een afspiegeling is van de belang rijkste groepe ri ngen binnen het team de kans op succes is groter naarmate de werkgroep representatiever is en een bre der draagvlak heeft deskundigheid met be trekking tot onderwijs aan anderstaligen wordt systema tisch opgebouwd inte rv isie en samenwerking tussen scholen spelen hierbij een belang rijke rol men streeft ernaar de deskundigheid van de eigen school te ver sterken en op die wijze blijvende verande ri ng teweeg te brengen veeleer dan een tijdelijke verbeteri ng te brengen door telkens een beroep te doen op exte rn e deskundigheid nascholing projecten initiatieven en mate ri alen worden aangepast aan de loka le school sept okt 2001 nummer 1 31 jaargang tot slot taalachterstand heeft een voorspellende waarde voor sociale culturele en maat tot slot nog enkele vragen

wie geeft hierop schappelijke achterstand heeft de een antwoord het brede onderwijsveld overheid dan niet de plicht het voeren de overheid of komt van een taalbeleid op te leggen er een gezamenlijk taalachterstand standpunt nemen leerplanmakers hun verantwoord heeft een voor delijkheid ten volle op kunnen de leer spelende waarde moet men voor het plannen niet sterker stimuleren tot het voor sociale brussels secundair voeren van een taalbeleid en meer dwijn culturele en onderwijs resoluut gende eisen stellen met betrekking tot maatschappelijke kiezen voor meerta materiele ondersteuning van het taalon achterstand heeft lig onderwijs dat wil derwijs moeten de leerplannen van de zeggen onderwijs zaakvakken de technische vakken en de overheid dan van meer talen in de praktijkvakken niet eveneens aan niet de plicht het dacht hebben voor het verwerven van meer talen kan dit voeren van een zonder aantasting taalvaardigheid in het algemeen en voor taalbeleid op te van het nederlands het verwerven van de vaktaal leggen talig karakter van de school is het niet wenselijk dat men met betrekking tot het voeren van een taalbeleid moet men voor de school met vele an netoverschrijdend samenwerkt derstalige en taalzwakke leerlingen het spoor volgen van sociaal taalbeleid zoals de nederlandse taalunie schijnt voor te staan ellen van ceulen onderwijsinspectie koning albert 11 laan 15 1210 brussel ellen vanceulen planetintemet be noot 1 deze bijdrage is eerder verschenen in a mottart red retoriek en praktijk van het schoolvak nederlands 2000 gent academia press 2001 p 299 306 j 31ejaargang nummer 1 sept okt 2001